

A középrizalit tömbjének kelet–nyugati metszetét, így a képtár nagytermének rövidebb falát láthatjuk egy ajtónyílással, amely egy keskeny folyosón keresztül kötötte volna össze azt az épület középtengelyében húzódó merőleges keresztszárnyban kialakított kisebb képtári termekkel. A terven jól kivehetők a lépcsőházakból nyíló oldalsó termek is, amelyekben a kisebb méretű festmények, valamint a metszet- és rajzanyag kaptak helyet. Szkalnitzky láthatóan nagy kedvvel foglalkozott az oldalfalak képekkel való befedésével; falnézetei arányosak és szigorúan szimmetrikus elrendezést mutatnak. Tervének ideáljellegét mutatja azonban, hogy nem létező kompozíciókat vázolt fel a falakra, hanem különféle festészeti műfajok (tájkép, portré) és témák (mitológiai és történeti képek) elrendezését imitálta. Számára a harmónia és az átláthatóság volt a vezérelv. Henszlmann-nal ellentétben elméleti téren nem kívánt állást foglalni a képtár későbbi berendezését illetően.

1 A Magyar Akadémia Palotájára Szkalnitzky Antal mű-építész által készített Tervek Magyarázata. MTA KIK KRKGy, K 1272/2–11. Közli Kat. Budapest 1996: 105.

R. O.

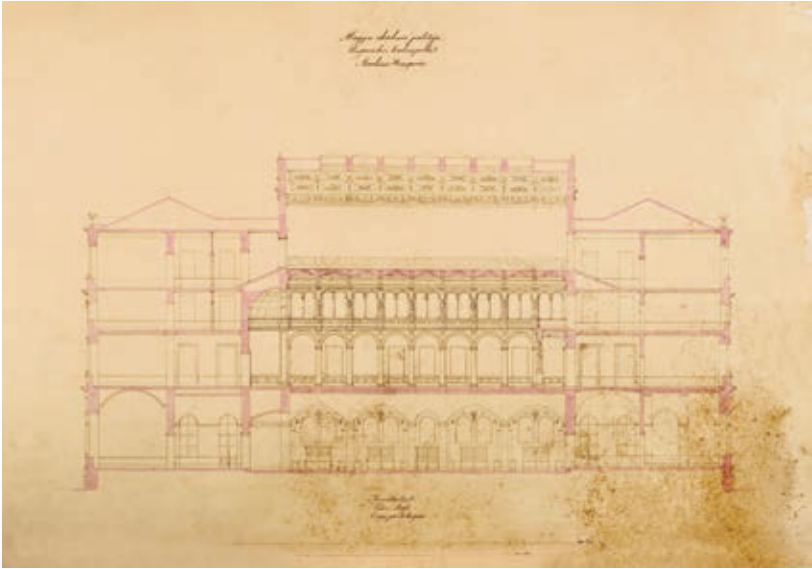
MOTIO 33 **Leo von Klenze: Az Akadémia palotájának kelet–nyugati keresztmetszete észak felől felvéve, 1861**

Ceruza, tus, akvarell, papír, 640 × 833 mm, karton és vászon, 640 × 833 mm

Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ, Tervtár, Itsz. 58410

Leo von Klenze első tervvariánsainak érdekessége, hogy a három fontos tér (díszterem, könyvtár, képtár) alkotta egységet, amelyet Henszlmann a főhomlokzati rizalitban képzelt el, ő az udvari keresztszárnyba helyezte. A földszinten kapott helyet a könyvtár boltozott nagyterme, fölötte pedig a díszterem – két emelet magasságban. A harmadik emeleten a képtár tetővilágítású nagyterme látható. Az udvari keresztszárny az épület összes többi részénél magasabb lett volna. A keresztmetszet mutatja az udvari szárny három terének faltagolását és plasztikai díszét.

U. B.

MOTIO 34 **Friedrich August Stüler: Az Akadémia palotájának kelet–nyugati keresztmetszete észak felől felvéve, 1861. május**

Tus, tempera, papír, 560 × 880 mm, karton és vászon, 670 × 960 mm

Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ, Tervtár, Itsz. 58416

Stüler első (1861. májusi) tervsorozata tartalmazza a déli udvari homlokzat és a két oldalszárny keresztmetszetét ábrázoló rajzot. Jobb oldalon a dunai szárny középrizalitjának metszete mutatja, hogy az építész a könyvtárat a földszintre helyezte; fölé a reprezentatív, két emelet magasságú díszterem („Saal für Feierlichkeiten”) került. A harmadik emeleten a képtár Dunára néző, kabinetekre osztott terme látható. Az első tervsorozatból kiderül, hogy Stüler a program által előírt hármas egységet (díszterem, könyvtár, képtár) – azok sorrendjét megfordítva – a dunai szárny rizalitjába helyezte. A főhomlokzati rizalit az üléstermet és a képtár nagytermét foglalta magában; homlokzati kiképzése még a dunai rizaliténál is összetettebb, ünnepélyesebb lehetett, de a rajz sajnos nem maradt fenn. Stüler nagyvonalúan bánt az udvarral: tágas teret nyitott, nem alkalmazott udvari keresztszárnyat. A terven az udvar közepén csupán egy növényekkel borított pergolaszerű fal fut végig.

U. B.

